

KYRKOSTYRELSENS CIRKULÄR

Nr 9/2011
10.3.2011

UNDERSÖKNING AV KYRKBÖCKER FÖR SLÄKTFORSKNING OCH HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS BESLUT

Högsta förvaltningsdomstolen har den 16 november 2010 fattat ett beslut som gäller möjligheten att ge tillstånd för självständig undersökning av kyrkböcker för släktforskningsändamål. I ärendet tillämpades den tidigare befolkningsdatalagen (507/1993) som senare upphävdes genom lagen om befolkningsdatasystem och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009, nedan befolkningsdatalagen) som trädde i kraft den 1 mars 2010. Beslutet har trots detta betydelse även vid tillämpningen av den nya befolkningsdatalagen eftersom föreskrifterna i den nya lagen på många punkter i sak motsvarar den gamla lagens bestämmelser.

I högsta förvaltningsdomstolens beslut konstateras att de kyrkböcker som släktforskarna begärt tillstånd för är i bokform eller mikrofilmade på mikrokort så att ett enda kort innehåller uppgifter om flera olika personer och familjer. Kyrkböckerna innehåller bland annat anteckningar om sjukdomar, beslut om omhändertagande, vårdnad och vårdnadsavtal, hänvisningar till anteckningar i straffregistret samt anteckningar om medlemskap i kyrkan, dop, konfirmandundervisning, konfirmation och politisk bakgrund. Känsliga personuppgifter eller personuppgifter om personer som förbjudit utlämnande av personuppgifter kunde inte skiljas från övriga uppgifter. Högsta förvaltningsdomstolen ansåg att tillstånd att undersöka kyrkböckerna för släktforskning inte kunde beviljas eftersom de villkor som föreskrivs för utlämnande av uppgifter och som gäller skydd av personuppgifter och utlämnande av känsliga uppgifter inte uppfylls. Den rättsnorm som kan härledas ur beslutet hindrar dock inte släktforskarna från att få de personuppgifter som de enligt lagen har rätt att ta del av.

Tillämpliga bestämmelser i den nya befolkningsdatalagen

På överlåtelse av uppgifter från kyrkböcker tillämpas i tillämpliga delar bestämmelserna i 4 kap. i den nya befolkningsdatalagen. Enligt lagens 28 § får uppgifter i befolkningsdatasystemet lämnas ut endast om villkoren för utlämnande av uppgifter enligt befolkningsdatalagen är uppfyllda och inte något annat följer av en persons rätt att förbjuda att uppgifter om honom eller henne lämnas ut. De uppgifter som lämnas ut ur befolkningsdatasystemet ska vara nödvändiga för det ändamål för vilket de lämnas ut. Uppgifter får inte lämnas ut, om detta av grundad anledning kan misstänkas kränka skyddet för en persons privatliv eller skyddet

för hans eller hennes personuppgifter, kränka hans eller hennes intressen eller rättigheter eller äventyra statens säkerhet.

Begränsningarna i överlåtelse av uppgifter upphör enligt 45 § i befolkningsdatalagen när det har gått 50 år från det att personen i fråga avled eller, om det inte finns några uppgifter om detta, senast när det har gått 100 år från det att den sista anteckningen angående hans eller hennes personuppgifter fördes in i systemet.

Enligt 33 § i befolkningsdatalagen får uppgifter som behövs för släktforskning och personmatriklar lämnas ut ur befolkningsdatasystemet i enlighet med vad som bestäms i personuppgiftslagen. Enligt 18 § i personuppgiftslagen får i ett personregister som förs för släktforskning samlas in och registreras uppgifter som med avseende på registrets ändamål behövs för att individualisera en person som hör till en släkt och dennes make liksom övriga personuppgifter som behövs för släktforskningen samt kontaktinformation för tagande av kontakt, om inte den registrerade har förbjudit insamling och registrering av uppgifter som gäller honom eller henne själv. För ett släktforskningsregister får ur ett personregister lämnas ut sådana uppgifter som den registeransvarige har rätt att samla in och registrera i ett sådant register, om inte den registrerade har förbjudit utlämnande av dessa uppgifter.

I 11 § i personuppgiftslagen förbjuds behandling av känsliga uppgifter. Som undantag i förbudet mot behandling nämns i 12 § bland annat behandling av uppgifter för historisk eller vetenskaplig forskning eller för statistikföring. Släktforskning jämställs i personuppgiftslagens och befolkningsdatalagens andra bestämmelser inte med historisk och vetenskaplig forskning utan behandlas separat.

Befolkningsdatalagens 46 § innehåller bestämmelser om sätt och metoder för att lämna ut uppgifter. Enligt paragrafens 2 mom. får en myndighet på de villkor som anges i befolkningsdatalagen ge en person rätt att under myndighetens uppsikt undersöka handlingar och annat motsvarande datamaterial som hör till befolkningsdatasystemet och som inte har upptagits i digitalt format i det datasystem som drivs med hjälp av automatisk databehandling.

Församlingarnas nuvarande praxis

Församlingarna och deras centralregister har haft olika praxis i fråga om huruvida släktforskare har haft möjlighet att med beviljat tillstånd självständigt få undersöka kyrkböcker för släktforskning. I vissa församlingar har det varit möjligt att undersöka kyrkböckerna fram till år 1962 då man övergick från kyrkböcker i bokform till kort med familjeakter. I en stor del av församlingarna har det endast varit möjligt att undersöka kyrkböcker som är äldre än 100 år. I vissa församlingar har det å andra sidan inte funnits möjlighet att erbjuda självständig undersökning av orsaker som hänfört sig till lokalerna, utrustningen och materialen.

Betydelsen av högsta förvaltningsdomstolens beslut

Högsta förvaltningsdomstolens beslut är det första i sitt slag där man uttryckligen har tagit ställning till skyddet av privatlivet och personuppgifterna samt till möjligheten att bevilja tillstånd för självständig undersökning av kyrkböcker för släktforskning. På basis av lagstiftningen framhäver beslutet skyddet av privatlivet och personuppgifterna i förhållande till intresset att bedriva släktforskning.

Släktforskning har blivit en allt mer populär hobby där kyrkböckerna spelar en synnerligen viktig roll som informationskälla. Högsta förvaltningsdomstolens beslut måste dock beaktas när informationstjänster ordnas för släktforskare, så att förfarandet i församlingarna är såväl lagenligt som enhetligt.

För att en enhetlig praxis ska kunna åstadkommas och för att det skydd av personuppgifter som högsta förvaltningsdomstolens beslut förutsätter ska kunna verkställas rekommenderar Kyrkostyrelsen att alla församlingar och centralregister beviljar tillstånd endast för undersökning av kyrkböcker som är äldre än 100 år (närmast på mikrofilm).

Som bilaga medföljer högsta förvaltningsdomstolens beslut samt ministerns svar på ett skriftligt spörsmål i riksdagen.

Närmare information ges vid behov av förvaltningschef Mikko Tähkänen, e-post fornamn.efternamn@evl.fi.

KYRKOSTYRELSEN

Jukka Keskitalo

Pirjo Pihlaja